

המכון החרדי
למחקר מדיניות

עסקים חרדים בירושלים

מיפוי פוטנציאל עסקים פורצי דרך

תקציר מנהלים | מוגש לקרן שמש מקבוצת עוגן | מרץ 2023

שני זוסמן-אפרתי | יהודית מילצקי

מתודולוגיה

על מנת לייצר תמונת מצב ואפיון צרכים מדויקים ומורכבים ככל שניתן, המחקר עשה שימוש במספר מתודולוגיות:

- בשלב הראשון נותחו נתונים ממקורות מנהליים אודות מספר העסקים בירושלים וההכנסה המדווחת של בעלי העסקים לפי מגדר, מגזר ועיר מגורים. על בסיס ניתוח הנתונים המנהליים הוגדרו הנתונים החסרים במיפוי ונבנה שאלון לסקר.
- בשלב השני נערך סקר מקוון בקרב בעלי עסקים בירושלים. על הסקר השיבו 188 בעלי עסקים בירושלים, כאשר הרוב המוחלט של המדגם היו חרדים (170).

מטרת המחקר

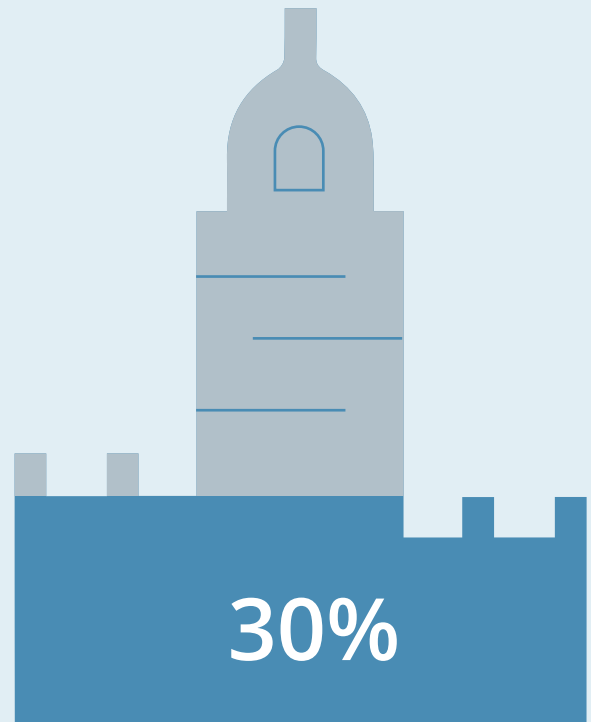
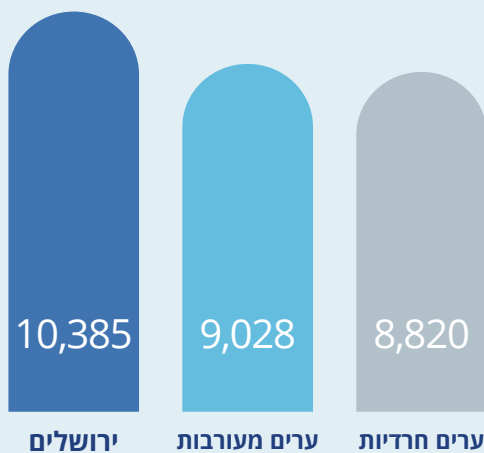
מחקר זה נועד למפות את האקו-סיסטם העסקי החרדי בירושלים, במטרה לזהות את מאפייני העסקים החרדים שהינם בעלי היתכנות גבוהה להפוך לעסקים פורצי דרך, ואת היקפי ומאפייני המוטיבציה שלהם לצמוח.

מיפוי מצב העסקים החרדים בירושלים מנקודת מבט השוואתית

עסקים חרדים בירושלים

ממצאים מרכזיים

השקעה בעסקים חרדים בירושלים עשויה להיות בעלת אימפקט חיובי על האקו-סיסטם העסקי הירושלמי הכללי - בזכות השיעור הגבוה של עסקים חרדים מסך העסקים בעיר ובזכות היכולת של עסקים חרדים בירושלים להגיע לקהל יעד מגוון.

עלי עסקים חרדים בעלי הכנסה גבוהה יותר בהשוואה לבעלי עסקים חרדים בערים אחרות
 כך למשל, בעלי עסקים בירושלים מכניסים בממוצע 10,385 ש"ח לעומת בעלי עסקים מערים מעורבות אחרות, עם הכנסה של 9,028 ש"ח בממוצע ו-8,820 ש"ח בקרב בעלי עסקים מערים חרדיות.

העסקים בבעלות חרדית מהווים כ-30% מסך העסקים בירושלים. בירושלים ישנם כ-30,000 בעלי עסקים, ומתוכם כ-8,800 בעלי עסקים חרדים.

ישנם פערים של כ-30% בין הכנסת בעלי עסקים חרדים ולא חרדים:

נמוך ב-30%

בקרב נשים, הכנסת בעלות העסקים החרדיות נמוכה בכ-30% ביחס לבעלות עסקים שאינן חרדיות:
 בעלות עסקים לא חרדיות בעלות הכנסה של כ-9,720 ש"ח לעומת בעלות עסקים חרדיות, אשר בעלות הכנסת חודשית של 7,500 ש"ח בממוצע.

נמוך ב-33%

בקרב גברים, הכנסת בעלי העסקים החרדים נמוכה ב-33% ביחס לבעלי עסקים שאינם חרדים:
 בעלי עסקים לא חרדים בעלי הכנסה חודשית של 15,486 ש"ח, לעומת בעלי עסקים חרדים, אשר בעלי הכנסה חודשית של 10,380 ש"ח בממוצע.

מצב כללי של עסקים חרדים בירושלים

רוב העסקים החרדים בעלי מחזור שנתי נמוך, לא מעסיקים עובדים ואלו שמעסיקים עובדים משלמים שכר נמוך.

תחומי עסק מרכזיים

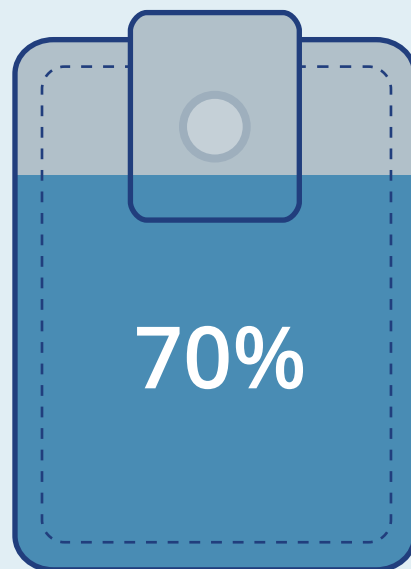

תחומי העסקים השכיחים בקרב חרדים קיימים בשכיחות דומה בקרב לא חרדים. עם זאת, בקרב העסקים בבעלות חרדית קיים ייצוג חסר של עסקים בתחומי הפנאי כגון חוגים או שיעורי העשרה.

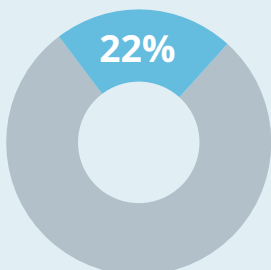
מעמד ומחזור שנתי של העסק

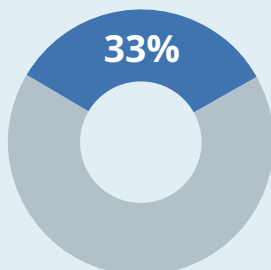
מחצית מהעסקים החרדים בירושלים הם במעמד עוסק פטור.

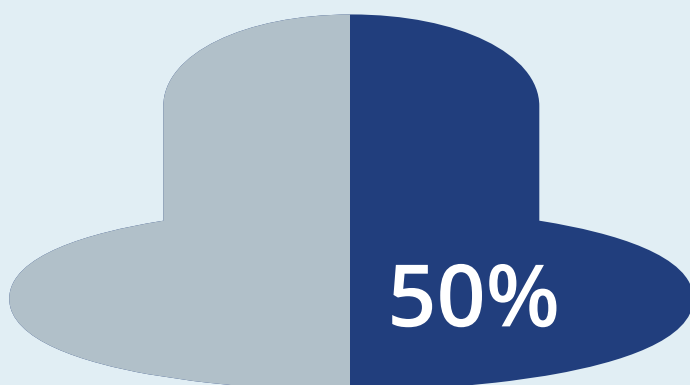
העסק הוא מקור ההכנסה עיקרי עבור העסקים החרדים (שכיחות דומה לעסקים שאינם חרדים)

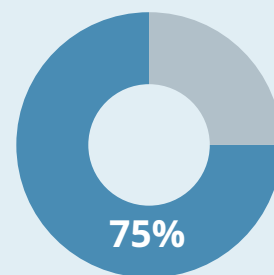
מחזור שנתי של מעל חצי מיליון ₪ (עסקים בבעלות יהודית לא חרדית שיעור העסקים בעלי מחזור שנתי דומה הינו כפול)

הכנסה מדווחת עד 100 אלף ₪ בשנה כאשר העסק הוא מקור ההכנסה העיקרי

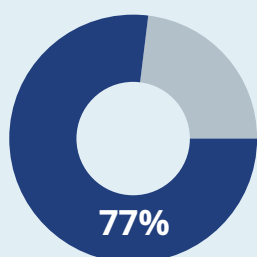
מחצית (50%) מהעסקים החרדים פונים רק למגזר החרדי.

75% מהעסקים החרדים פונים לקהל יעד שאינו רק ירושלמי.

עסקים חרדים המשרתים קהל יעד מגוון מבחינה מגזרית הם בעלי מחזור שנתי ממוצע גדול יותר, ביחס לעסקים הפונים לקהל יעד חרדי בלבד.

העסקת עובדים

77% מהעסקים החרדים בירושלים שמעסיקים עובדים, משלמים לעובדיהם שכר חודשי הנמוך מ-8,000 ש"ח.

67%

אינם מעסיקים עובדים

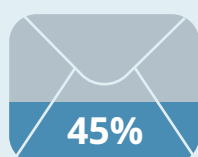
80%

מעסיקים עובדים חרדים בלבד

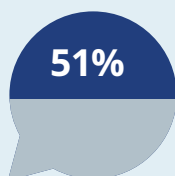
מרבית (67%) העסקים החרדים בירושלים אינם מעסיקים עובדים. 80% מהעסקים החרדים בירושלים שמעסיקים עובדים, מעסיקים עובדים חרדים בלבד.

כישורים ומיומנויות

הכלים הדיגיטליים הנפוצים ביותר (בשימוש בקרב בעלי העסקים החרדים העושים שימוש בכלים דיגיטליים)

דיוור במיילים

וואטסאפ

60%

אין פרסום בכלים דיגיטליים

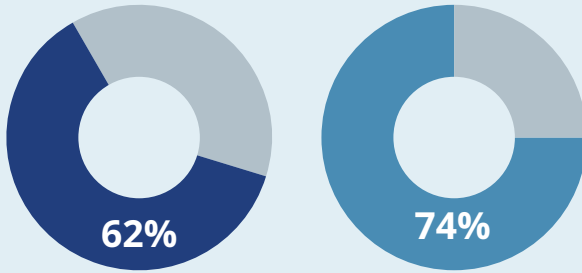
40%

מחסור בכלים לניהול עסק

ככל שגובה המחזור העסקי של העסק גדול יותר, כך גדל הדיווח של בעל העסק כי חסרים לו כלים בניהול העסק.

מוטיבציה לצמיחה

מרבית מהעסקים החרדים מעוניינים להתרחב

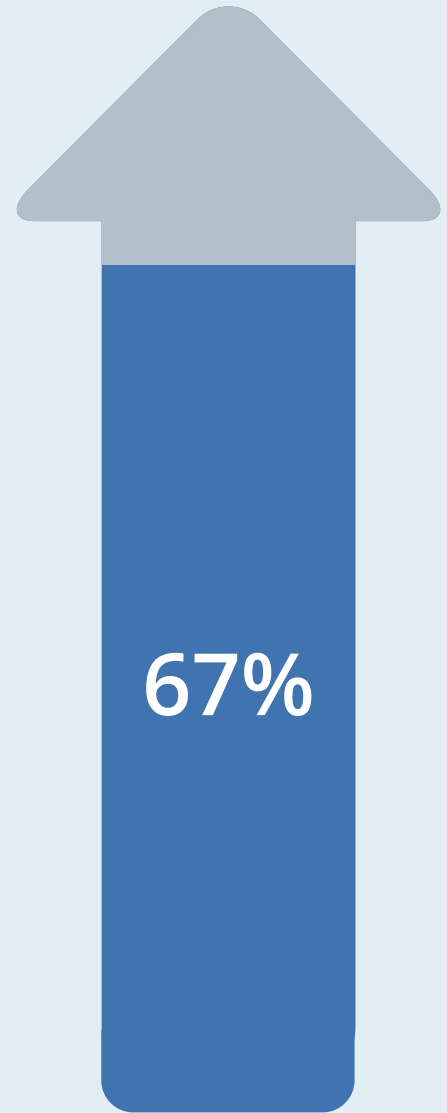
עסקים שמעסיקים עובדים, מעוניינים יותר להתרחב

74% מהעסקים שמעסיקים עובדים מעוניינים להתרחב, לעומת 62% מהעסקים שאינם מעסיקים עובדים.

עסקים במעמד עוסק מורשה, מעוניינים יותר להתרחב

בכלל סוגי העסקים קיים רצון להתרחב, אולם 79% מהעסקים במעמד עוסק מורשה מעוניינים להתרחב, לעומת 65% מהעסקים במעמד עוסק פטור.

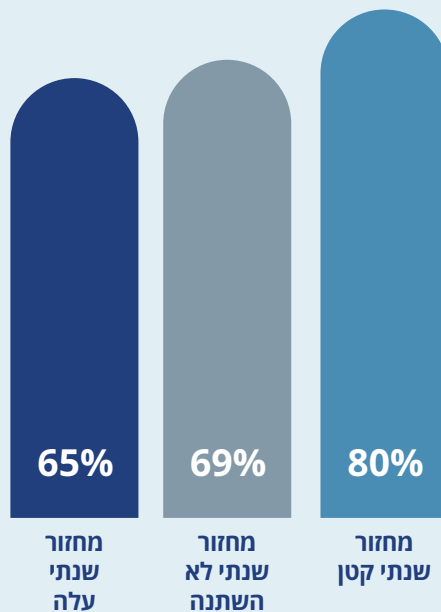

העסקים החרדים בירושלים מעוניינים להתרחב

22% רוצים להעסיק עובדים נוספים
18% לשרת אוכלוסיות נוספות
28% מעוניינים גם להעסיק עובדים נוספים וגם לשרת אוכלוסיות נוספות

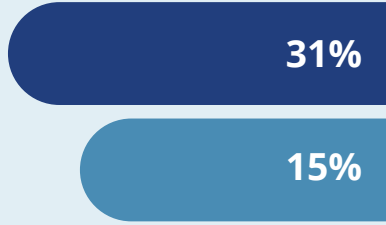
עסקים שחוו ירידה במחזור השנתי בשנה האחרונה, מעוניינים יותר להתרחב.

80% מבעלי עסקים חרדים שהמחזור השנתי שלהם קטן ביחס לשנה הקודמת מעוניינים להתרחב, זאת לעומת 69% בקרב אלו שהמחזור השנתי לא השתנה, ו-65% בקרב אלו שהמחזור השנתי עלה.

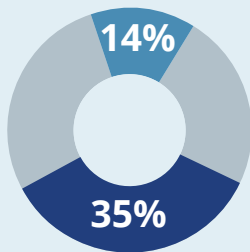

הבדלים מגדריים בקרב בעלי עסקים חרדים בירושלים

פי שתיים מנשים

גברים עושים שימוש בגוגל/קידום אתרים (מתוך העושים שימוש בכלים דיגיטליים לפרסום).

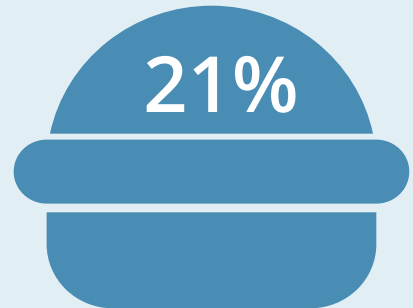
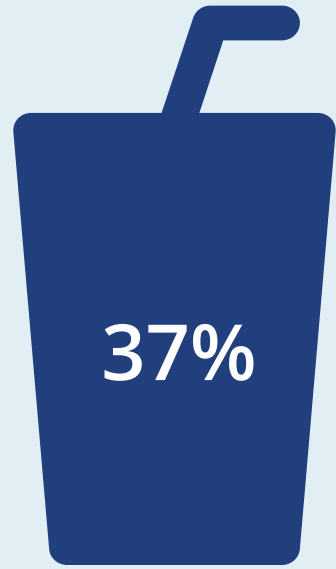
גברים מנהלים עסק ממשרד יותר מאשר נשים.

גברים מעסיקים עובדים יותר מאשר נשים

עסקים בבעלות גברים חרדים משלמים שכר גבוה יותר מאשר עסקים בבעלות נשים חרדיות

שכר נמוך מ-5,300 ש"ח:

גברים בעלי עסקים בתחום המסחר והאוכל יותר מנשים

גברים מחזיקים בעסקים במעמד עוסק מורשה או חברה בע"מ יותר מאשר נשים

הבדלים מגדריים בקרב בעלי עסקים חרדים בירושלים

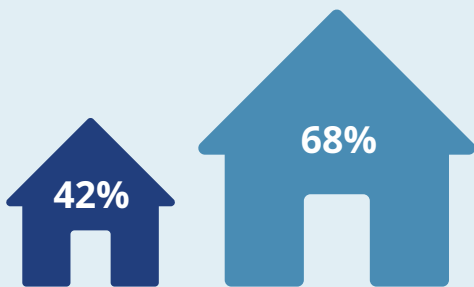

נשים

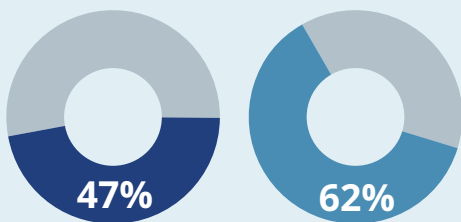

גברים

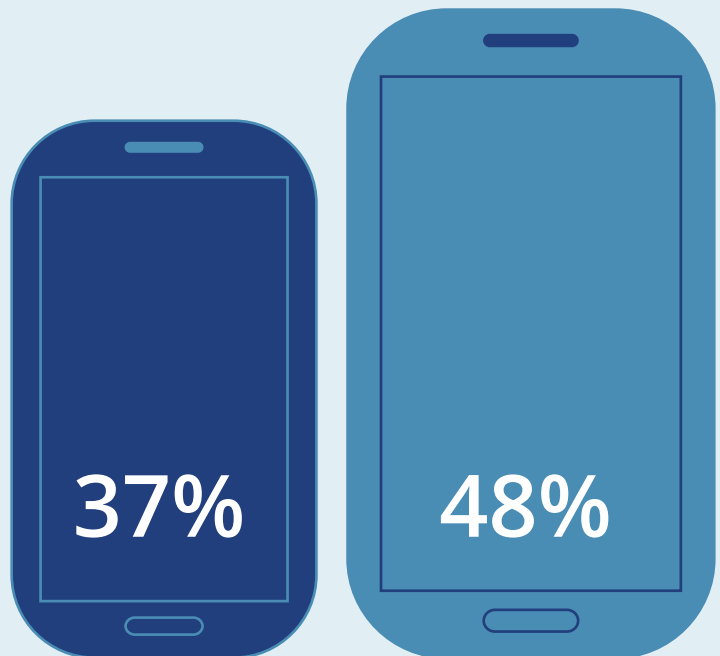
לנשים נוכחות גבוהה יותר מגברים בעסקים בתחומי הייעוץ והטיפול; אדריכלות, ומדיה ופרסום.

נשים מנהלות עסק מהבית יותר מאשר גברים

נשים פונות לאוכלוסייה חרדית יותר מאשר גברים

נשים משתמשות בכלים דיגיטליים לפרסום יותר מאשר גברים

סיכום המלצות לפעולה

מניתוח הנתונים המנהליים עלה כי מספר העסקים החרדים בירושלים גבוה, אולם קיימים פערים גבוהים בין הכנסה של בעלי עסקים חרדים לבין עסקים לחרדים. ממצאי הסקר מעלים כי בקרב בעלי עסקים חרדים קיימת מוטיבציית לצמיחה גבוהה בקרב שיעור גבוה של בעלי עסקים.

כך, העסקים בבעלות חרדית בירושלים מהווים מפתח לצמיחה של האקו-סיסטם העסקי הירושלמי. שיעור המוטיבציה הגבוה ביותר הוא בקרב בעלי עסקים אשר עשו דרך בעסק - שמעסיקים עובדים נוספים ובעסקים עם מחזור שנתי של חצי מיליון עד מיליון ₪.

שיעור גבוה יותר של בעלי העסקים הגברים הם בעסקים שלא דורשים השכלה קודמת, ובעלי סיכון גבוה יותר. עסקים בבעלות גברים חרדים גדולים יותר, פונים לאוכלוסייה כללית ומשלמים שכר גבוה יותר, מאשר נשים. נשים, פונות יותר לקהל יעד חרדי, ועושות שימוש בכלים דיגיטליים לפרסום.

שני זוסמן-אפרתי

חוקרת בתחומי תעסוקה, דיור ורווחה, סטודנטית לתואר שני במנהל עסקים באוניברסיטה העברית, בהתמחות בנתונים Big Data-I.

יהודית מילצקי

ראש תחום תעסוקה במכון החרדי, דוקטורנטית במחלקה לסוציולוגיה באוניברסיטה העברית, מתמחה בהשכלה ותעסוקה במגזר החרדי בהיבטים מגדריים, קהילתיים וגיאוגרפיים.

בהתאם לממצאי המחקר, אנו ממליצים על כיווני הפעולה הבאים:

1

מיקוד בכלים להרחבת וגיוון קהלי היעד של העסקים החרדים מחוץ לחברה החרדית, בהתאם לממצאים שמצביעים על פוטנציאל צמיחה ופריצת דרך גבוה משמעותית בקרב עסקים חרדים המעניקים שירותים לאוכלוסייה הכללית, יותר מאשר עסקים חרדים המעניקים שירותים לאוכלוסייה חרדית מחוץ לירושלים.

3

מיקוד בעסקים שכבר עשו דרך בעסק שלהם (מעסיקים עובדים/ רכשו מיומנויות וכד'). זאת מכיוון שהם מראים נכונות יותר להתפתח ומעסיקים יותר עובדים בשכר גבוה יותר.

2

כלי מרכזי שיכול לסייע בהרחבת וגיוון קהלי היעד של העסקים החרדים, שנמצא בחסר, הוא **פיתוח אוריינות דיגיטלית** ושימוש בפלטפורמות שיווק וירטואליות.

4

אנו ממליצים לשים **דגש על מדדי צמיחה שונים** בקרב נשים וגברים בעלי עסקים חרדים: בקרב גברים יש להתמקד בעסקים שכבר מעסיקים עובדים, ופונים לאוכלוסייה הכללית. ובקרב הנשים, העסקת עובדים ופנייה לקהלים נוספים יכולים להיות האומדנים לפריצת דרך עתידיים, וכדאי להתמקד באלו שמראות מוטיבציה להתרחב, ולשרת קהלי יעד נוספים, גם אם טרם עשו זאת.